

Felles ledelse: Definerer av "kaosfaktorer"

Alle skoler har varianter av kaosfaktorer. En kaosfaktor er et forhold som

- kan gjøre det vanskelig, eller er til hinder for at voksne i skolen kan få gjort en god nok jobb.
- gir elever et for stort handlingsrom til å gjøre uønskede, negative, krenkende eller ødeleggende ting i skolen.
- irriterer. Forhold som er med på å redusere kvaliteten på lærerens jobb.

Elever er ikke kaosfaktorer selv om de er med på å lage mye tull, tøys og kaos. Ei heller det disse elevene gjør. Men forhold som gjør at vi ikke klarer å fange dem opp, stoppe ødeleggende atferd eller gi et tilpasset opplæringstilbud, er å regne som kaosfaktorer.

Ei heller kan ansatte i skolen regnes som kaosfaktorer, selv om også disse kan være med på å lage kaos i skolen. Men forhold som er med på ikke å avdekke uheldige forhold og alle forhold som gjør at det kan få fortsette, kan regnes som kaosfaktorer

Enhver skole bør definere egne kaosfaktorer som del av sitt utviklingsarbeid. Målet er ikke å dvele ved kaosfaktorene, men å søke endring. Det er vanskelig å endre forhold som ikke er godt nok definert.

Kaosfaktorer i skolen kan deles i tre deler.

1. Forhold som kan endres relativt raskt. Det handler mest om at ansatte får felles forståelse, og sammen iverksetter relativt enkle tiltak, kanskje i form av tilstedeværelse eller mer detaljerte rutiner.
2. Forhold som kan endres, men det vil ta noe tid. Kanskje er man avhengig av endrede skolestrukturer, ny timeplan, utvidet skoledag, etc. Kanskje handler det om rehabilitering av en skole som vil skje i løpet av en viss tid, med flere grupperom som ett resultat.

3. Forhold som etter alle solemerker ikke kan eller vil endres. Dette er forhold som det kanskje prates mye om, og som kan være del av en "misnøyeskultur", men hvor det er liten realisme i å få til endring. Man blir ikke flere ansatte i skolen. Vi får ikke en ny skole. Vi får ikke andre ansatte enn de vi har.

Mulige kaosfaktorer i skolen

- Mange voksne som berører en elevgruppe
- Manglende gjennomsiktighet mellom voksne i skolen
- Teamtid: Mange tema og arbeidsoppgaver. Mangel på struktur.
- 6-ukers timeplan
- Kontaktlærer med liten kontakt med egne elever
- Mange ulike gruppeinndelinger: Basisgrupper/ på tvers av BG/ smågrupper/ aldersblanding/ alene ute etc.
- Lærerbytte i doble økter
- Lang økt uten pauser eller skifte av aktivitet
- Manglende voksentilstedeværelse
- Mange elever inn samme dør/ gang
- Inspeksjonsordning
- Manglende back-up ordning om trøbbel oppstår
- Manglende telefon i klasserom
- Manglende kontakt med foreldre
- Manglende fellessystemer på en skole
- Manglende forberedelse til timer
- Skrivning på tavle: ryggen mot elevene
- Elever har skap utenfor klasserom
- Uforutsigbar vikarsituasjon (Vegrer seg for å være syk. Dobbelt opp av arbeid etterpå)
- Materiell som må hentes fra andre rom
- Manglende felles føringer
- Mangel på klare føringer fra ledelsen
- Manglende samarbeid mellom ansatte
- Innaktive foreldre
- Manglende føringer for garderobe
- Dårlig bruk av samarbeidstid

- Få voksne til påkledning av 1-klassinger om vinteren
- Manglende ringeklokke
- Klokke som går feil
- En trang hverdag
- Ledelsen ser meg ikke
- Manglende voksentilstedeværelse
- Stadig flere friheter for elever
- Manglende grupperom
- Mangel på steder å ta elevsamtaler
- Mangel på kontinuitet og årshjul
- Mangel på ens handling
- Mangel på skolering av vikarer og føringer for bruk av vikarer
- Mangel på skolering av nye ansatte, og oppfølging av disse
- Kopimaskin som ikke virker
- Fraværende ledelse

Kaosfaktorer kan som hovedregel gjøres noe med. Kaosfaktorene over vil bli omtalt nærmere i egne artikler, også med tanke på hvordan komme seg forbi dem.

Det er ledelsens ansvar å lede prosess for å definere hvor skoen trykker hos ansatte, uten å i utgangspunktet legge begrensninger eller avvise innspill. En ansatts opplevelse er subjektiv, og fører ikke nødvendigvis til en endring. Men opplevelsen må taes på alvor.